

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Letna naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.958.

LETO XIII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v četrtek, dne 17. aprila 1930.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 46.

Ali je nemščina na naših srednjih šolah potrebna?

Ljubljanski dnevnik »Slovenec« je otvoril anketo o vprašanju: »Ali je nemščina na naših srednjih šolah potrebna?« Na to zanimivo in zlasti za naš trgovski naraščaj posebno pereče vprašanje je odgovoril generalni tajnik Zbornice za TOI g. dr. Fran Windischer z naslednjim člankom, ki bo brez dvoma zanimal vse naše čitatelje:

Velečenjeni gospod glavni urednik!

V raznih svojih člankih, ki jih ne morem sedaj navesti, osobito pa na občnih zborih Trgovskega društva »Merkur« za Slovenijo v Ljubljani sem ponovno poudarjal, da se v naših šolah vse premalo skrbi posvečati učenju jezikov in zlasti nemščine. Tako sem 29. aprila 1929 med drugim dejal: Naglasiti je v tej zvezi z vsem poudarkom, da moramo vso skrbnost posvečati čim temeljitejši izobrazbi mladine. V praktičnem življenju čujemo le prečesto tožbo o nezadostni izobrazbi mladih ljudi. Zdi se mi, da je skrajni čas, da začno naše šole vse večjo pozornost posvečati učenju tujih jezikov. V tem pogledu razmere niso dobre. Pri nas je pri mladini vse premalo resnega znanja nemškega in laškega jezika, celo srbohrvatski jezik je zanemarljen. Kmalu bo umetnost dobiti za pisarno moči vsaj s skromnim znanjem nemščine in laščine. V tem pogledu se vse premalo zavedamo, kakšne opustne grehe dela učna uprava na naši mladini. Mi nismo niti feaki niti ne živimo na otoku blaženih, marveč nam je sojeno, da si s pridnim delom in svojo sposobnostjo ustvarjamo obstanek. Kaj se vse trudi naraščaj v jezikovnem in strokovnem pogledu dandanes na Dunaju! Mal narod se more uveljavljati, more uspevati samo po kvalitetnem delu, po kvalitetni sposobnosti. Nas je tako malo, da se bo komaj kdo v veliki tujini učil našega jezika od tistih, ki jih mi iščemo s svojo robo in svojimi izdelki in je toliko talenta v Slovincih za učenje tujih jezikov! Trgovsko društvo »Merkur« prireja vsako leto tudi jezikovne tečaje. V jeseni je odziv dosti dober, na žalost pogrešamo vztrajnosti, čez zimo proti pomladi je število udeležnikov le prepičelo. — Tudi na letošnjem obnem zboru sem se znova pečal s tem perečim vprašanjem. Znanje tujih jezikov in posebno nemščine, ki je v praktičnem pogledu jako potrebna, kar naglo nazaduje. Pri našem pomladku postaja nemščina v resnici tuj jezik. Vse to mi je dalo povod, da sem dejal: »Veliko vlogo igra okolnost, da je izobrazba, ki jo danes nudijo šole, v praktičnem pogledu in zlasti v jezikovnem, nedostatna. Znanje jezikov je pa naravnost žalostno poglavje. Za nemščino in laščino, ki je pri nas osobito prva, v malo večjih podjetjih negibno potrebna, je od leta do leta slabše, na drugi strani pa tudi znanje francoščine, ki je, kakor lepa, praktično neprimereno manjšega pomena za naše kraje, nikakor ne zadošča. Kdo se bo temu čudil, če je resnica, da celo znanje srbohrvaščine daleč zaostaja pri naši mladini za tem, kar se more in sme zahtevati. Na te okolnosti je bilo ponovno že opozorjeno, ali zdi se, da so meročajna mesta popolnoma prezrla vpoštevanje praktičnega življenja, dasi smo že v prvem razredu gimnazije prevajali iz latinskih vadb, da se učimo za življenje in ne za učitelja.«

Nekaj let je tega, kar smo se na

povabilo gospoda nadzornika Josipa Westra zbrali na prosvetnem oddelku in razpravljali, ne vem več iz katerega povoda, o vprašanju, kako je s poukom nemščine v naših krajih. Dobro mi je v spominu, da so tedaj tako šolniki kakor praktičarji zastopali stališče, da je pri nas v Sloveniji po dejanskih razmerah in po potrebah praktičnega življenja priporočati zadostno učenje nemškega jezika. Mislim, da se od tedaj prilike niso izboljšale. Narobe, znanje nemščine nazaduje.

Razmere so se pri nas v nacionalni državi docela predrugačile. Pri nas se dandanes more živeti zadovoljno in srečno tudi brez tujih jezikov, ali je veliko število takih, ki si tudi v narodni državi ne morejo urediti življenja po svoje, ampak se morajo prilagoditi zahtevam in razmeram svojega okolja. Kdor išče službe, zaslužka in nameščenja in osobito tisti, ki se hoče vzbeti do boljše službe, mora imeti kaj, kar ponudi tistemu, ki potrebuje dela drugih. Tako prihaja, da se ljudje osobito v malih narodih učijo jezikov ali po simpatiji ali po nacionalno- in državno-politični orientaciji ali pa po praktični potrebi in pod neusmiljenim vplivom zemljepisne lege. Potisnjeni visoko na sever in zapad je nam Slovincem ne glede na srčne simpatije in na miselnost v praktičnem življenju težko priti preko lega, kar narekajo dejanske prilike in razmere. Tako v osebnem občevanju kakor v dopisovanju je v praktičnem pogledu, pa mislimo pri tem ali na kupičijski promet ali na tujski promet ali na zglede in ogleda, položaj pač tak, da je priporočati učenje nemškega jezika, ki je poleg francoščine in laščine osobito našim gospodarskim krogom in njih sotrudnikom

per saldo ipak skoro nepogrešno potreben. Nacionalno-politično so sedaj prilike docela druge. Včasih je bil trd pritisk, ki je rodil odpor. Danes so praktični pogledi, gospodarski interesi. Vprašanje ima tudi veliko socialno stran, ker se nam sicer utegne zgoditi, da bomo kmalu morali uvažati tuje nameščenice za obstoječe praktične potrebe in zahteve, ako bi jih po lastnih razpoložnih ljudeh ne mogli pokrivati. Kolikor jezikov znaš, za toliko ljudi veljaš! Starši žrtvujejo za otroke posebno pri nas, ko mi z neznatnimi izjemami živimo vsi od dela in le redki od rent, v ta namen, da si otroci po končani šoli morejo kaj zaslužiti in priti do boljšega življenja, nego so ga imeli starši. Večina naših zrelih ljudi se uči jezik iz potrebe, ne iz simpatije. Mladino se mora navajati k potrebnemu učenju in disciplini, sicer pa res ne vem, ali ne bi bilo bolje, da naši odločilni malo mislijo na to, da bi se tisti naši državljani in tisti inozemci, ki žive pri nas in niso našega rodu in jezika, naučili našega jezika in mu tako dejansko kazali spoštovanje, kakor pa, da so doslej le tako malo skrbeli za to, da se more naš naraščaj in naš poganjek, ki je v resnici za jezike darovit, že za šolske dobe naučiti tujih jezikov, ki jih za življenje potrebuje. Ura zamujena, ne pride več nobena!

Zagrnen sem z delom čez glavo, pa sem Vam, velečenjeni gospod urednik, na hitro napisal nekaj misli. Stori sem to zategadelj, ker mnogo absolventov srednjih šol, četudi niso trgovskega ali obrtnega značaja, v poznejšem življenju po velikem delu prihaja v položaj, da jim znanje nemščine v naših obstoječih razmerah pomaga do umstvenega in gmočnega napredovanja.

PADAJOČI INDEKS V JUGOSLAVIJI.

Po ugotovitvah Narodne banke v Jugoslaviji so veletržne cene v marcu nadalje padle. Skupni indeks (leta 1926 = 100) je padel od 93,6 v januarju na 92,1 v februarju in 91,1 v marcu. Indeks rastlin je padel v marcu za 4,8 na 95,9, indeks živalskih produktov za 5,4 na 102,5, indeks mineralnih produktov za 0,4 na 88,7, indeks industrijskih produktov za 22,3 na 83,6. Indeks rastlinskih produktov v lanskem marcu je znašal še 137,6, živalskih produktov 109,0, industrijskih 96,2, mineralnih 83,3, ves skupni indeks 106,6.

PREMOG V SLOVENIJI.

Produkcija premoga v Sloveniji je znašala v januarju 208.454 ton, v februarju 167.315 ton. Prodaja je že v januarju močno padla, v februarju pa še bolj in so morali dati nad 16.000 ton na zalogo, s čimer so zaloge narasle na več kot 79.000 ton. Januar-ska prodaja je znašala 168.000 ton, februar-ska 137.000 ton. V februarju je bilo zaposlenih 10.352 delavcev, to je 409 manj kot v januarju.

JADRANSKA LADJEDELNIŠKA DRUŽBA.

Na obnem zboru te družbe, ki se ga je udeležil tudi Harold Yarrow iz Glasgowa, je bila končnoveljavno sklenjena gradba velike ladjedelnice v Kraljevi. Ladjedelnica bo mogla graditi v prvem času ladje do vsebine 3000 ton. Vse drž. ladijske gradbe se bodo izvršile v Kraljevi. Finančne transakcije bo vodila Jadransko-donavska banka.

RAZSTAVA PERUTNINE IN KUNCEV V LJUBLJANI.

Ob priliki letošnje prireditve Vele-sejma v Ljubljani, t. j. od 29. maja do 10. junija t. l. se bo vršila skupna razstava perutnine in kunccev, članov »Odseka za rejo kunccev in perutnine Kmetijske družbe v Ljubljani«. Razstava se bo vršila v posebnem paviljonu, ki ga je dala velesejska uprava na razpolago. Poleg najlepših razstavnih živali se bo razstavilo tudi razne izdelke, orodja, posode, jajca in druge potrebščine, ki prihajajo pri reji teh živali v poštev. Razstava bo torej vsestransko poučna in zanimiva ter bo nudila občinstvu mnogo koristnega v vseh pogledih.

OGROMNE FUZIJE V AMERIKI.

Radio Corporation of America namerava nakupiti družbo Columbia Gramophone, ki ima podružniške tovarne v Evropi, v orientu in v Južni Ameriki in ki razpolaga s ca. 180 milijoni dol. aktiv. Ker dela Radio Corporation že z General Electric, Westinghouse Electric in Victor Thorting Machine Comp., bi nastala z novo spojitvijo največja organizacija sveta na polju radia in gramofonov. — Newyorška »Herald Tribune« poroča, da se pogajata v svrhu fuzije United Gas Improvement Comp. in pa Public Service Corporation. Če se bodo pogajanja uspešno zaključila, bo stvorjena velika finančna zveza za električno in plinsko razsvetljavo, koje premoženje bo znašalo skupaj ogromno vsoto 1360 milijonov dolarjev.

Špeharstvo v Mariboru in Ptuju.

(Dalje.)

Obrtni predpisi.

Iz stališča obrtne zakonodaje se označeno špeharsko poslovanje ne more zagovarjati.

Da kmetovalec iz Hajdine, St. Janža na Dravskem polju in Slovenje vasi ali kateregakoli drugega kraja iz ptujskega in mariborskih srezov glede trgovanja s svinjskim mesom ne pristojajo nobene predprave, je že zgoraj navedeno, je po objavi uvodnega patenta k obrtnemu redu z dne 20. decembra 1859 drž. zakonika šte. 227, ki izključuje nadaljnji obstoj ali podeljevanje pravic, ki niso v skladu s predpisi obrtnega zakona, povsem jasno, je pa tudi po prizadetih interesih samih izrecno priznано s tem, da so si nekateri izmed njih pridobili obrtno pravico za slaninarstvo.

Člen V/1 cit. uvodnega patenta, po katerem je iz predpisov obrtnega reda izvzeta poljedelska produkcija in predelava lastnih poljedelskih pridelkov, se zamore nanašati le na klanje doma prirejenih lastnih svinj, v nobenem primeru pa ne na kupljene svinje. Toda po tem zakonitem določilu je le dopustna prodaja zaklanih lastnih svinj na kraju prireje, nikakor pa ne prevoz, mesarsko razkosavanje in razpredaja — bodisi na vozovih ali stojnicah — za javno potrošnjo v drugih krajih. Poljedelec, ki kolje za prodajo sicer samo svinje lastne prireje, pa ta posel ponavlja v gotovih perijodičnih presledkih ali ga vrši v obsegu, ki ni v pravilnem razmerju z njegovim poklicnim opraviлом, ali si s takim poslovanjem pridobiva nesorazmeren del svojih dohodkov, ali ako na zaklanih svinjah, ki niso določene za lastno domačo porabo, izvršuje celo izrazita mesarska dela z razsekavanjem in prodajo neposredno na konzumente v poljubnih malih komadnih, postane odgovoren po obrtnih predpisih in se ne more okoriščati z ugodnostjo cit. člena.

Klanje, razsekavanje svinj — doma prirejenih ali kupljenih — in razpredaja svinjskega mesa (slanine) neposredno konzumentom je izrazito rokodelski mesarski posel, ki se sme izvrševati le po usposobljenih osebah po prijavi pristojnemu obrt. oblastvu.

Prodaja zaklanih svinj, nerazkosanih ali razpolovljenih, kakor tudi razpečavanje razsekanega svinjskega mesa se sme izvrševati le na podlagi trgovskega obrtnega lista. Vendar taka pravica ne opravičuje niti k zakolu niti k razkomadenju živali, ker ta posel spada izključno v delokrog mesarjev.

Obrtna pravica za slaninarstvo, katero so si v zadnjih letih pridobili nekateri špeharji iz Dravskega polja, obsega nakup in prodajo slanine, eventualno še konserviranje in v smislu § 38 a o. r. pač tudi poljubno razkomadenje slanine skladno z zahtevami konzumentov. Nikakor pa ne spada pod pojem slaninarstva ali špeharstva prodaja mesa, še manj seveda klanje in razsekavanje svinj.

Glede posejanja mariborskih in ptujskih tržnih dni po špeharjih je vpoštevat predpise paragrafov 66 in 67 o. r.

Namen tedenskih sejmov obstoja v tem, da se pospešuje obrtna produkcija in trgovina v občini, v kateri se vrši sejem, kakor tudi poljedelska produkcija bližnje okolice, in da se prebivalstvu nudi prilika ugodnega nakupa vsakdanjih potrebščin.

V glavnem so tržni dnevi uvedeni v interesu domačega obrtništva in trgovstva in po njegovi zahtevi. Zaradi tega se prireajo le v močnejših centrih in priznava zakon poleg krajevnih običajnih poljedelskih pridelkov, odnosno izdelkov bližnje okolice pravico prodaje na tedenskih sejnih načeloma le za obrtne proizvode, oziroma trgovinske predmete obrtnikov dotične občine. Zunanji obrtniki — pa samo obrtniki, ne tudi poljedelci — se smejo pripuščati le, če jim je to bilo dovoljeno tudi že pred l. 1859, ali če to odredi drugostopno upravno oblastvo, kedar obrtniki sejske občine sami ne morejo zadostiti zahtevam konzumentov.

Glede mariborskih in ptujskih sobotnih, odnosno petkovih sejmov ni podan nobeden omenjenih predpogov, ker leta 1859 še ti sejski dnevi niso obstojali, ker na te tedenske seje sploh nikdar niso prihajali zunanji obrtniki, ampak le poljedelci, in ker domače obrtništvo v polnem obsegu ustreza zahtevam sejskih obiskovalcev in za oblastvo nikdar ni bilo povoda, da bi odredilo pripuščanje tujih obrtnikov na te tržne dneve.

Da so sejske pravice podeljene prvovrstno v interesu v kraju naseljenega obrtništva, se vidi iz predpisa § 71 o. r., ki ne pripušča odvzema sejske pravice brez zaslišanja pristojne obrtne zadrage. To dokazuje tudi dosedanja upravna praksa in navajam za primer razsodbo bivšega dunajskega upravnega sodišča z dne 13. februarja 1897, štev. 890, Budw. štev. 10392, katera zadrugam kot pristojnim organom krajevnega naseljenega obrtništva sejske občine priznava legitimacijo za zahtevo po omejitvi sejskega prometa. Slično se glasi tudi razsodba istega sodišča z dne 9. julija 1909, Budw. A., štev. 6868.

Vprašanje je sploh, če zaklane svinje spadajo k predmetom iz § 66 o. r. Če jih ni šteti med te predmete, kakor zatrjujejo mesarji, bi moralo pred vsem pristojno oblastvo razsoditi o tem, ali se tako blago sploh sme pripustiti na tržni sejem.

Za redno obiskovanje sejmov z gotovim blagom (slanino, mesom) je po § 63 o. r. potrebna sejmarska obrtna pravica.

Razpečevanje lastnih poljedelskih pridelkov ali izdelkov vsakdanje potrebe od hiše do hiše (ne od kraja do kraja) ali na trgu je sicer po § 60 o. r. dovoljeno, če se vrši v kraju produkcije. Če se pa ta način prodaje vrši od kraja do kraja, je za to potrebna ali krošnjarska ali pa obrtna pravica za ambulantno prodajo.

Meso in slanina pa sploh ne spada med predmete, ki jih našteva § 60. Razen tega zabranjuje čl. 47 pravilnika za ogled klavnih živali in mesa vsako krošnjarsko s svežim mesom in po določilu čl. 2 istotam tudi s slanino.

Privilegijev, ako bi tudi res za špeharstvo bili kdaj obstojali, kar se pa mora zanikati, obrtni red v splošnem ne priznava, izvzemši nekatere maloštevilne realne in radicirane obrtne pravice in tudi te le pod gotovimi pogoji. Načrt novega obrtnega zakona tudi take doslej priznavane še obstoječe privilegije izrecno ukinja.

Gospodarska stran.

Špeharji prodajo letno na mariborskem sobotnem trgu preko 7000, na ptujskem petkovem sejmu pa preko 3000 zaklanih težkih svinj, torej več nego domači poklicni mesar. mojstri.

Špeharji delajo z malimi režijami. Ne učijo se obrti, ne iščejo si obrtne pravice, ne plačujejo pridobitinske davka, niti združnih pristojbin, niti zborniških doklad, niti zavarovalnih prispevkov, in kadar izvršijo zakol sami na domu, kar se tudi sedaj še pogosto dogaja, tudi ne klavniških pristojbin. V večini primerov so tudi njihovi rodbinski člani pridobitno zaposleni v poljedelstvu. Vsa označena bremena pa morajo nositi poklicni mesarski podjetniki, ki posebno v Mariboru in Ptujju plačujejo še visoke občinske doklade in takse in morajo s svojim zaslužkom preživljati ne le sebe, marveč tudi svoje rodbinske člane, ker ti večinoma nimajo produktivnega dela. (Konec prih.)

Gospodarska konjunktura v češkoslovaški.

V gospodarskem razvoju Češkoslovaške tudi marec ni prinesel nobene bistvene spremembe. Intenziteta industrijske produkcije je nadalje ponehala, cene kažejo padajočo tendenco, oblikovanje domače nakupne moči ne kaže niti najmanjšega dviga. Olajšanje na denarnem trgu se sicer nadaljuje, a ni še moglo dovesti Narodne banke do znižanja obrestne mere, ki obstoji že od marca 1927. Dokler se ne bo dalo doseči splošno znižanje denarnonabavnih stroškov, to se pravi dokler banke kondicij ne bodo temeljito spremenile, toliko časa tudi Narodna banka noče ničesar ukreniti. Njeno postopanje je utemeljeno. — Sedaj čakajo na posledice bančnih fuzij. Zadnji dve leti sta bili višek povojnega gospodarskega razvoja. V tem času se življenska zmoglost kreditnih organizacij ni popolnoma izkazala; zato je bilo treba kupčijo koncentrirati, vodstvo poceniti in racionalizirati; tako je nastala češka velebanka, ki hoče poleg domače kupčije gojiti tudi zveze z Balkanom in z Zahodno Evropo.

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

je imelo dne 8. t. m. pod predstvom g. Engelberta Franchettija svoj XXII. redni občni zbor. Iz poslovnega poročila in računskega zaključka za leto 1929 je posneti, da se je za sprejem v društvo v prošlem letu prijavilo na novo 136 prošnikov z zahtevanimi krediti do 2.194.900 Din. Za zvišanje kreditov pa je prosilo 54 članov do zneska 1.433.025 Din. — Skupni zaprošeni kredit je torej iznašal 3.627.925 Din. Dovolilo se je 116 prošnikom novih kreditov do 1.747.500 Din, a 52 članom so se krediti zvišali za 1.299.025 Din.

Ob koncu leta je društvo štelo 440 članov, od katerih jih je 350 imelo odprte račune z izrabljenimi krediti Din 8.779.515-43. Čisti poslovni dobiček je znašal Din 110.202-19. Rezervni sklad je narasel na 748.334-14 Din, kar daje kritja za 8% izrabljenih kreditov. Ves poslovni promet je prešlo leto iznašal Din 22.542.258-02.

Pri volitvah so bili zopet voljeni v odbor ti-le izstopivši člani: Engelbert Franchetti, Fran Krapeš, Ant. Pauli in Štefan Speletič; na novo pa sta bila voljena dosedanja namestnika Iva Breskvar in Karel Vidmar. V

Borba med konkurentoma ob tako neenakih razmerah je za legitimne mesarske mojstre vnaprej zgubljena, ako bodo oblastva še nadalje mirno gledala na nezakonito špeharsko obrtovanje. Dejansko se mesarska obrt niti v Mariboru niti v Ptujju ne more primerno razviti in nasprotno zadnja leta po špeharski zaslugi vidno hura. Treba je le še, da poljedelci začnejo tudi zaklana goveda in teleta razsekavati na trgu, kar se spričo dosedanjega povojnega razvoja špeharstva žal tudi ne more več izključevati, in mesarska obrt — razen par prekajevalnic — lahko povsem izgine tako iz Maribora, kakor iz Ptujja.

Na drugi strani pa izkušnja kaže in vsak objektivni opazovalec mora potrditi, da tudi špeharji od svojega obrtovanja nimajo vidnih koristi. — To je povsem razumljivo. Kmetovalec, ki po 4 do 5 dni na teden posveti nakupovanju svinj v oddaljenih krajih, klanju in tržni prodaji, mora za nemarjati svoje gospodarstvo. Tako vidimo, da posestva znanih špeharjev propadajo in se zadolžujejo.

In konzumenti? Treba se je le malo zanimati za tržne cene, da se ugotovi, da vključ malenkostnim režijam špeharji prodajajo blago na trgu skoro brez izjeme po enakih, od časa do časa pa celo višjih cenah kakor upravičeni mesarji.

Špeharstvo torej ne koristi nikomur, uničuje pa gospodarsko in davčno moč legitimnih mesarskih obrtnikov, od katere bi prizadete občine imele nerazmerno več koristi, nego od špeharskih tržnih pristojbin. (Konec prihodnj.)

To bo zahtevalo seveda temeljito spremembo, ki bo imela za posledico zgube v materialnem in glede uradništva tudi v socialnem oziru. Veliko uradnikov bodo odpustili. Predlogi o agrarni pomoči so že vloženi. Tudi če bi se z njih sprejemom moglo doseči resnično olajšanje agrarne krize, bi se njih uveljavljanju protivil še zmeraj mogočen činitelj: možnost udeležitve v trgovskopolitičnem oziru. Prva velika ovira je trgovska pogodba med Češkoslovaško in Ogrsko, druga pa sklep že zelo nujne pogodbe z Rumunijo in Jugoslavijo. Odpoved trgovske pogodbe z Ogrsko bi pa pomenila skrajno ogrožanje češkoslovaških eksportnih industrij, zlasti še sedaj pod najhujšim pritiskom stoječe tekstilne industrije. Taki možnosti se ne more izpostaviti noben resen gospodarski politik. Ker pa potrebuje politično agrarstvo uspehov, se v tem oziru ne more ukloniti. Za vse to obstoji eno samo rešilno sredstvo: Treba je dati gospodarstvu novega pogona. Odločilna pobuda naj izide, kakor že pred dvema letoma, od stavbne gibanja.

računsko pregledovalno komisijo je namesto umrlega Franceta Berganta prišel Teodor Novotny. Za predsednika je bil zopet izvoljen Engelbert Franchetti, za njegovega namestnika pa Peter Stepič.

ŠVEDSKI MONOPOL V LITVI PERFEKTEN.

Litvanska vlada je podpisala s švedskim vžigalnim trustom dogovor, ki daje trustu za 35 let izključno pravico produkcije in prodaje vžigalic v Litvi. Družba da litavski vladi posojilo 6 milijonov dolarjev, ki morajo biti realizirani v štirih obrokih do 1. aprila 1932. Posojilo bo obrestovano s 6 odstotki, emisijski tečaj mu je 93. Prodajna cena ostane ista kot je bila doslej. Sindikat se zaveže, da bo kupil vse litavske vžigalične tovarne ter da bo vsako leto eksportiral iz Litve 12 milijonov škatlic vžigalic in 1000 ton praznih škatlic. Najkasneje po treh letih mora zgraditi sindikat papirnico pri Kovnu ob reki Njemen, ki bo morala napraviti na leto vsaj 4000 ton papirja. Dogovor, o katerem so se pogajali skoro tri leta, daje sindikatu tudi izključno pravico eksporta.

ZA SLADKORNI MONOPOL IN PROTI NJEMU.

Grška vlada je sklenila ustanovitev sladkornega monopola za trgovino. — V zadnjih letih so importirali v Grčijo na leto okoli 60.000 ton sladkorja. Hkrati beremo, da je turška vlada s 1. majem sklenila razpustiti turški sladkorni monopol, proti kateremu je bil že od njegove ustanovitve odpor velik. Na eni strani ustanavljajo, na drugi odpravljajo.

REKORD FRANCOSKIH ZASEBNIH EMISIJ.

Emisijsko delovanje francoskih delniških družb zaznamuje v prvih letošnjih mesecih rekord. Nove emisije je izvedlo 282 družb. Delnice so emisirali za 5790 milijonov frankov, obligacij pa za 15.110 milijonov. Na novo v emisijo priglasičenih je za 5850 milijonov frankov obligacij. Obrestna mera za obligacije je bila v januarju večinoma še 5 odstotna in je padla pozneje na 4½%.

Ljubljanska borza

Tečaj 16. aprila 1930	Povprečevanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22-73
Berlin 1 M	13-4775	13-5075
Bruselj 1 belga	—	7-8943
Budimpešta 1 pengő	—	9-8850
Curich 100 fr.	1094-40	1097-40
Dunaj 1 šilling	7-9522	7-9822
London 1 funt	274-54	275-43
Newyork 1 dolar	56-325	56-525
Pariz 100 fr.	—	221-57
Praga 100 kron	—	167-46
Trst 100 lir	295-33	297-30

Po svetu

Jugoslovanska Narodna banka je znižala obrestno mero na 5½%, lombardno obrestno mero pa od 8 na 7%. Dosedanja 6-odstotna obrestna mera je obstojala celih šest let od januarja 1923 dalje.

Rusija in Nemčija sta sklenili provizorično trgovsko pogodbo.

Nova trgovska pogodba med Nemčijo in Avstrijo prinaša posamezna olajšanja agrarnega značaja. Nemci so zahtevali znižanje avstrijske carine na stroje in so jim Avstrijci ugodili.

Elektrarno v Tetovu (Južna Srbija) je kupila Švedska električna d. d. Ista družba namerava nakupiti tudi druge elektrarne v Južni Srbiji.

Izdatki državnih železnic v Jugoslaviji padajo; leta 1925 so znašali 2784 milijonov Din, nato 2776, 2737 in 2585 milijonov Din. — Dohodki so pa znašali 2441, 2525, 2391 in 2456 milijonov Din.

Delniška družba za avtomobilno industrijo je ustanovljena v Češkoslovaški. Prevzela bo avtomobilno produkcijo podjetja Skoda. Glavnica znaša 20 milijonov Kč.

Brezposelnost v Avstriji rapidno pada; od srede marca do konca marca je padla za 30.000 oseb pod 240.000.

Zagreb je prodal svojo tobačno tovarno državnemu monopolu. Kupna vsota je 7 milijonov dinarjev. S to vsoto bo zgradil Zagreb tri nove ljudske šole, po najmodernejših načelih pouka in higijene.

Pravo o delniških družbah v Jugoslaviji bodo poenostavili in izdeluje strokovna komisija sedaj tozadeven zakon. Zbornice in banke so vpslale predloge. Izgotovljeni načrt bodo dobile zbornice v izjavo.

O gospodarskem sodelovanju Male antante se bodo posvetovali na prvem bodočem zborovanju, ki se bo vršilo v nekem kraju v Visoki Tatiri.

»Dunav«, zavarovalna družba d. d. v Zagrebu, osnovna glavnica 2.500.000 Din, izkazuje za preteklo leto 286 tisoč Din čistega dobička.

Švedska vžigalična d. d. bo vsled zmanjšanih naročil delala zaenkrat samo pet dni na teden, kar bo zadelo okoli 5500 delavcev.

Pogajanja o omejitvi bodočega pridelka čaja, vršča se v Londonu, so se z uspehom zaključila.

Prisilno mletje angleške pšenice v angleških mlinih naznanja angleški zakladni kancelar.

V Franciji je pripravljen zakonski načrt proti prednostnim delnicam, tekom dveh let bodo vse te delnice odpravljene, dočim je prejšnji načrt predvideval štiri leta.

Svila se bo smela imenovati odslej naprej v Franciji le naravna svila.

Aluminijev novec po 1 lev in 2 leva bodo v Bolgariji vzeli iz prometa.

Avstrijska avtomobilna industrija je vobče dobro zaposlena; prodaja je ugodna, bodisi doma kot v inozemstvu. Inozemska prodaja gre v prvi vrsti v Nemčijo in v nasledstvene države.

44-odstotno dividendo razdeljuje angleška Union Corporation, ki je udeležena pri podjetju Polyphon in pri British Enka.

Proračun mesta Sarajeva izkazuje 31-2 mil. dinarjev izdatkov in 29 milijonov dinarjev dohodkov. Občina bo najela pri domači Mestni hranilnici investicijsko posojilo v znesku 11-5 mil. dinarjev.

Beograjski kandidati za vlakovodna in vagonkonadzorstvena mesta so se v svrhu pouka podali v inozemstvo in bodo obiskali Budimpešto, Prago, Plzen in Dunaj. Pregledali bodo tovarne lokomotive in vagonov, železniške delavnice in kurilnice.

Nova ureditev poštnega prometa v Jugoslaviji je že par dni predmet posvetovanj strokovnjakov in zastopnikov vseh poštah in brzojavnih direktij.

Uvozno pristaniško carino v Belgiji bodo zvišali; zvišanje je naperjeno v prvi vrsti proti Franciji in Nemčiji.

Plemensko živino v Švici bo nakupilo naše poljedelsko ministrstvo za svoja posestva in plemenske postaje. Revnejši gospodarji bodo dobili plemensko živino zastoj v uporabo, bolje situirani kmetje pa proti mali odškodnini.

Iz prakse upravnega sodišča v Celju.

Judikati finančno-pravnega referata upravnega sodišča.

(Zbral referent finančno-pravnega senata g. dr. Ludvik Brence, sodnik upravnega sodišča v Celju.)

(Nadaljevanje.)

18.

Člen 24., odst. 2. upravnosodnega zakona. Tožbe, ki so vložene po preteku v čl. 21. upravnosodnega zakona predvidenega 30-dnevnega roka, ki začne teči po dnevu dostavitve izpodbijane odločbe, zavrne upravno sodišče v smislu točke 2. člena 24. omejenega zakona. (F 16/24—11.)

19.

Pristojnost upravnega sodišča. — Čl. 24. upravnosodnega zakona. Tožbe, za katere je dana krajevna pristojnost drugega upravnega sodišča ali stvarna pristojnost drž. svet., n. pr. tožba zoper odločbe fin. ministrstva, se zavračajo z odlokom po čl. 24. upravnosodnega zakona. (F 337/28—4, F 15/26—3, F 64/24—4, F 85/23.)

20.

Člen 18. in 24., t. 3. upravnosodnega zakona. Če stranka ni izrabila ji po zakonu dovoljenih pravnih sredstev rednim administrativnim putem, se ne more naknadno pri upravnem sodišču pritoževati radi nezakonitosti kakšnega upravnega akta. — (F 12/27—10.)

21.

Postopanje. — Čl. 24., t. 3. upravnosodnega zakona. Nedostaki v postopanju I. stopnje, ki se niso grajali v prizivnem postopanju, se ne morejo uveljavljati s tožbo pred upravnim sodiščem. — (F 46/26—8.)

22.

Člen 24., točka 3. upravnosodnega zakona. Pritožbe zoper predpis davkov se zavračajo po gornjem določilu, ker gre za pritožbe zoper upravne akte, zoper katere se je mogla poprej vložiti pritožba na višje finančno oblastvo. (F 101/23.)

23.

Opustitev pritožbe na višje inštanice. — Čl. 24., točka 3. upravnosodnega zakona. Tožba se zavrne v smislu gornjega določila, ako je stranka v administrativnem prizivu ugovarjala le višini ocenjenega dohodka, ne pa tudi davčni obveznosti, glede katere je formulirala zahtevek šele v tožbi na upravno sodišče. (F 108/24—6, F 110/24—7.)

24.

Nova. — Člen 24., točki 3. in 4. upravnosodnega zakona. Ako izpodbija stranka odločbo II. upravne stopnje iz povsem drugih razlogov kakor prvostopno odločbo, ki pa niso v nobeni zvezi z argumenti izpodbijane odločbe, se tozadavna tožbena točka kot nedopustna zavrne, ker se o njej administrativno prehodno ni razpravljalo. (F 70/25—8.)

25.

Čl. 24., toč. 3. in 4. upravnosodnega zakona. Poziv davčnega oblastva I. stopnje, da naj stranka vsled pravno-močnosti davčnih predpisov davke takoj poravnava, ni predmet tožbe pred upravnim sodiščem, ker ne gre za odločbo II. stopnje in se s tem pozivom ni kršil v zakonu osnovan neposredni strankin interes. (F 68/25—6.)

26.

Upravnosodno postopanje. — Čl. 24., točka 3. upravnosodnega zakona. — Tožba zoper opomin za vplačilo že pravomočno predpisane točilne takse je nedopustna, v kolikor uveljavlja meritorne okoliščine, ker se je predpis izvršil z drugim upravnim aktom finančnega oblastva I. stopnje, in je vsled nevlotivne administrativne pritožbe na drugostopno upravno oblastvo vprašanje o taksni obveznosti, pravilni odmeri in višini iste že pravomočno rešeno. — (F 232/28—7, F 88/25—18.)

27.

Upoštevanje po preteku priziv. roka stavljenega petita. Ako si je drugostopno oblastvo osvojilo drugo ob-

lastvo in je davčni zavezanec dobil možnost izpodbijanja odmere v tem oziru še le kasneje, in vsled tega stavl po preteku prizivnega roka dodatni prizivni petiti, mora upravno sodišče o tem petitu meritorno razpravljati vključ ugovoru toženega oblastva, da stranka te zahteve ni stavila niti v priredbenem niti pravočasno v prizivnem postopanju. — (F 49/26—6.)

28.

Člen 24., točka 3. upravnosodnega zakona. Kot »nova«, ki jih mora v smislu tega člena upravno sodišče zavrniti, je smatrati samo one ugovore, ki bi jih bila stranka lahko uveljavila v administrativnem postopanju, jih pa ni. (F 82/24—17.)

(Konec prihodnj.)

Stalen in dober zaslužek

nudijo vsakemu trgovcu

dišave znamke

SLON

GLAVNA ZALOGA

Zahtevajte konikl

F. ŠIBENIK

Ljubljana

Dobava-prodaja

Dobave. Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 22. aprila t. l. ponudbe glede dobave lesa. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 1. maja t. l. ponudbe glede dobave raznih pil, raznega elektromaterijala, elementov, 2000 m jeklenih vrvi, 3000 kg tračnih žebeljev, ključavnic, 200 kg cilindrskega olja itd. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 2. maja t. l. ponudbe glede dobave 10 plošč kotlovene pločevine, 13 komadov Delta-metelja ter glede dobave 1 hladilnika. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 3. maja t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 7500 komadov hrastovih pragov. — Dne 3. maja t. l. pri Komandi mornarice v Zemunu glede dobave večje množine plaščev in oblek; dne 5. maja t. l. glede dobave ca. 80 tisoč metrov travov in 1000 ton briketov. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 3. maja t. l. se bo vršila pri Računsko-ekonomskem oddelku Ministrstva za gradbe v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave zunanjih in notranjih gum; dne 5. maja t. l. pa glede dobave tiskovin. (Pogoji so na vpogled pri blagajni Ministrstva za gradbe v Beogradu.)

Prodaja starega papirja. Pri Središnjem stovarištu materijala državnih železnic v Zagrebu se bo vršila dne 2. maja t. l. ofertalna licitacija glede prodaje ca. 15.000 kg starega papirja. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Prodaja lesa. Direkcija šum v Ljubljani sprejema do 5. maja t. l. ponudbe glede prodaje lesa, drv in lubja na panju. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Oddaja zakupa buffeta na postaji Cavtat se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 2. maja t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Oddaja zakupa restavracije na postaji Hum se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 5. maja t. l. pri Direkciji drž. železnic v Sarajevu. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

* Posebno poročilo trgovskega lista *

Devizno tržišče.

Po živahnosti devizne kupčije minulega tedna sodeč so bile zaloge privatnega deviznega blaga že dokaj izčrpane, ker je bilo od znatnega celotedenskega prometa (Din 22.323.820-27) zaključena dobra polovica samo posredovanjem Narodne banke. Ta je dala na razpolago največ Dunaja (3.181 milj. Din) in Curiha (2.167 milj. Din), deloma Berlina (1.850 milj. Din), Londona (1.816 milj. Din) in končno Prage za 1.649 milj. dinarjev. Nasprotno pa izkazuje največje zaključke v privatnem blagu London z 4.990 milj. Din, New York z 1.817 milj. Din in Trst z 1.639 milj. Din.

Največji dnevni promet je bil dosežen na ponedeljkovem (5.262 milj. Din), najmanjši pa na četrtekovem (3.981 milj. Din) borznem sestanku, dočim so vsi ostali borzni dnevi zaključevali po približno štiri in pol milijone.

Glede velikosti v pretečenem tednu izvršenih zaključkov v posrednih devizah je razvrstitev sledeča (vse v milijonih Din): London (6.806), Dunaj (3.503), Curih (3.284), Praga (2.334), New York (2.296), Berlin (2.103), Trst (1.758) ter končno Pariz (0.201) in malenkost Budimpešte.

Devizna tečajnica kaže napram predzadnjem tednu dokaj spremenjeno sliko, ker so tečaji variirali ob mirnejših oscilacijah, sicer pa je večina njih bila v več ali manj občutnejšem opadanju izvzemši Curiha, ki je ostal dosledno na stari višini in pa Budimpešte, katere notica je bila od torka dalje nespremenjena.

Od ponedeljka (7. t. m.) na petek (11. t. m.) je porastel tečaj devize Amsterdam (22.71—22.72), Trst (296.30 do 296.50) in deloma Bruselj (7.8932 do 7.8937 medtem, ko so tekom tega časa popustili naslednji devizni tečaji: Berlin od 13.5025 na 13.4975, Dunaj od 7.9781 na 7.9694, London od 275.18 na 275.07, New York od 56.445 na 56.425, Pariz od 221.51 na 221.46 in končno še Praga od 167.57 na 167.46.

Notic ostalih deviz ni bilo.

Efektno tržišče.

V glavnem nespremenjena situacija tako v pogledu kupčije, kakor tudi efektnih tečajev, ker so po večini ostali docela nespremenjeni razen Tvornice za dušik v Rušah, ki je 11. t. m. beležila 260 za denar in 270 za blago.

V Blairovem posojilu tekom prošlega tedna sploh ni bilo nobene kupčije; dočim je bilo 7% posojilo skozi ves teden nudeno po tečaju 87—, je 8% beležilo 7. t. m. 97— za blago, od 8. in incl. 10. t. m. Din 98— za blago in 11. t. m. pa celo 98.50 tudi za blago.

Zaključena je bila v pretečenem tednu edinole Kranjska industrijska družba (8. t. m.) po Din 288—.

Tendenca in zanimanje skrajno mlačna.

Lesno tržišče.

Povpraševanje na lesnem tržišču je nekoliko poživelo, nikakor pa ne moremo trditi, da so se cene izboljšale, kakor tudi ne, da bi bil kak izgled na boljše tendenco v lesni trgovini. Drva, ki se zadnje mesece niso iskala, se po malem zaključujejo za poznejše dobave, seveda je cena vsled velike ponudbe in velikih zalog precej nizka. Nevarnost je, da se letošnje produkcije drv ne bodo moglo oddati, vsaj ne po primernih cenah, kot jih je gorivo doseglo v prejšnjih letih. Trami se iščejo za izvoz po natančnih predpisih kupca, medtem ko se takozvano blago za skladišča ne more oživeti.

Zaključilo se je v minulem tednu 2 vagona bukovih suhih drv, z 10% okrogli in 2 vagona bukovega vilanega oglja. Stavbenega lesa se je prodalo: 4 vagone remeljnov, 1 vagon desk in 1 vagon letvic. Oreha se je prodalo 1 vagon v dimenzijah od 40 do 100 mm debeline, od 2 m dolžine naprej in od 16 cm širine naprej.

Povpraševanja:

Smreka, jelka, rezana na živ rob: 120 m³ 80 mm, od 17 do 45 cm, medija 24 cm, 4 m dolžine; 450 m³ 43 mm, od 17 do 45 cm, medija 24 cm, 4 m dolžine; 120 m³ 33 mm, od 17 do 45 cm, medija 24 cm, 4 m dolžine; 60 m³ 33 mm, od 17 do 45 cm, medija 24 cm, 6 m dolžine; 1050 m³ 43×140 mm, prizmirano, 4 m dolžine; 270 m³ 33 × 140 mm, prizmirano, 4 m dolžine; 150 m³ 33 × 140 milimetrov, prizmirano, 6 m dolžine. — Blago mora biti zdravo, polnomerno, I., II. vrste, ne mešičasto, brez izpadajočih in velikih grč. Dobava do konca julija 1930. Cena franko vagon italijanska meja Postojna tranzit.

Bukove dogle: 18/20 mm debeline, dolžine 1-10 m ali več, širinska medija 12 cm; 14/15 milimetrov debeline, dolžine 1 m ali več, širinska medija 12 cm; blago mora biti lepo, ne krivo. Cena franko vagon meja Postojna.

10 vagonov remeljnov, 56 × 36, 4 m dolžine, IV. vrste, za takojšnjo dobavo. Cena naj se glasi franko vagon grška meja Djevdjelije.

2800 komadov mecesnovih pragov v dolžini 1-70 m, širina 20 cm, višina 13 cm, sekano mora biti od meseca novembra do februarja t. l. — Cena naj se glasi franko vagon meja Tarvisio.

Mecesnove podnice, ostrorobo žagane, za vagonске pade, in sicer: 200 m³ 2-65 m dolžine, 45 mm debeline, 700 m³ 2-80 m dolžine, 55 mm debeline, 100 m³ 2-90 m dolžine, 50 mm debeline, v širinah od 20 cm naprej, z 10% toleranco od 18 cm širine naprej. — Dobava naj bi se vršila do 15. julija 1930. Prevoz bi se vršil na licu mesta, oziroma na žagah najmanj 100 m³ naenkrat. — Cena franko vagon meja.

Več vagonov bukovega prahu (oglja). — Cena franko vagon meja Postojna.

Smrekove škurete, 12 mm, 4 m dolžine, v fiksnih širinah 25 cm, za dobavo mesečno ca. 50 m³. Cena franko vagon Sušak pristanišče.

Borovi drogovi: 2000 komadov od 2 m dolžine, širina na tanjšem koncu 13/15 cm; 1 tisoč komadov od 2-50 m dolžine, širina na tanjšem koncu 11/13 cm. — Cena franko vagon Sušak pristanišče.

Trami: 9 m³ lepo tesanih tramov, dolžina od 4 do 8 m, debelina 20 × 20 cm; 9 m³ smrekovih desk, III., od 40 ali 38 mm, od 16 cm naprej, 4 m dolžine; 13 m³ smrekovih desk, III., od 20 ali 18 mm, od 16 cm naprej, 4 m dolžine. — Cena franko vagon meja via Postojna tranzit.

Za stalno dobavo se potrebujejo suhe smrekove, jelkove cepanice za izdelovanje lesne volne. Cena franko vagon nakladalna postaja.

Hrastove tesane tramiče: debelina 23 × 25 do 35 × 35 in v dolžini od 4 do 6 m, medija od ca. 4-80, 4-90 dolžine. Za prvo poskušnjo potrebuje interesent 10 m³ teh tramičev in v slučaju, da bi roba odgovarjala, se zaključi večji kvantum. — Roba mora biti tesana glava-glava, lahko pa ima tudi nekaj centimetrov oblice, to se pravi, robovi na tanjšem koncu ni treba, da so popolnoma ostrorobi, pač pa smejo biti za spoznanje okrogli. — Blago popolnoma zdravo, brez gnilega in razbitega. Kvaliteta merkantilna. Cena franko vagon Sušak pristanišče.

1 do 2 vagona hrastovega jamskega lesa, od 18 do 30 cm debeline in od 2-50 do 6 m dolžine. Cena franko vagon nakladalna postaja.

10 m³ jelovine, 225/75, od 4 m dolžine, monte.

10 m³ jelovine, 200/65, od 4-50 do 5-70 m dolžine, monte.

10 m³ jelovine, 180/65, od 4-70 do 5-70 m dolžine, monte.

10 m³ jelovine, 150/65, od 4-40 do 5-20 m dolžine, monte.

10 m³ jelovine, 33 mm, 4 m dolžine, paralelno, monte, od 16 cm naprej. Cena franko vagon nakladalna postaja.

1 vagon bukovih naravnih plohov, ca. 15 m³, debelina 58 mm, od 3 m dolžine naprej, od 25 cm širine naprej, I., II. z lepo III. Cena franko vagon meja via Postojna tranzit.

Trami: 13/16 od 5, 6, 7 in 8 m; 16/21 največ od 5, ostalo 6, 7, 8 in 9 m ter nekaj dolgih tramov od 10, 11 in 12 m.

Remeljnovi jelovi: 38/58, 48/58, 58/78, 48/78, 4 in 5 m; letve: 24/38, 28/48 mm. — Cena franko vagon nakladalna postaja.

Ponudbe:

Ca. 100 m³ desk, 24 mm, smreka, jelka, od 16 cm naprej, medija ca. 32 cm, blago lepo, suho, nadalje ca. 80 m³ 12 mm desk, od 16 cm naprej, medija ca. 22 cm, vse feo vagon nakladalna postaja.

Ca. 400 m³ lepega slavonskega hrasta v hloidi, vseh dimenzij, les je gostoraščen (feinjährig).

Hrastove podnice: ca. 30 m³, debelina 50 milimetrov, dolžina 2-80 m in od 18 do 28 cm širine; ca. 10 m³, debelina 60 mm, dolžina 2-80 in od 18 do 28 cm širine. Cena franko vagon meja. Dobava dva vagona takoj in dva vagona pa v 30 dneh.

1 vagon 24 mm desk, smreka, jelka, cena franko vagon meja.

Večjo množino okrogle jelševine. 150 m³ lepih hrastovih hloidi (feinjährig), od 30 cm srednjega premera naprej. Cena franko vagon nakladalna postaja.

25 m³ borovih plohov, 30 in 50 mm, 4 m; 70 m³ borovih moralov v raznih dimenzijah. Dobava dva meseca.

Borov janski les, nekaj 100 m³.
40 vagonov bukovih cepanic z 10% okroglice in 20 vagonov cerovih in hrastovih cepanic; vse franko vagon Postojna ali Sušak pristanišče.

Hrastove frize, ca. 2 vagona mesečno: debelina 27 mm, dolžina od 25 cm do 50 cm, širine 4, 5, 6, 7, 8, 9 cm z nadmero pri širini 5 mm in pri dolžini 2 cm, I/II vrste, blago je nesortirano. — Cena feo vagon nakladalna postaja.

Seznam razpoložljivega lesa: 48 mm dimenzije, 4 m dolžine, 32 cm širine, 6500 m³ nad mero; 38 mm dimenzije, 4 m dolžine, 16 do 32 cm širine, 5200 m³ nad mero; 28 mm dimenzije, 4 m dolžine, 16—40 cm širine, 2500 m³ nad mero; 24 mm dimenzije, 5 m dolžine, 16—35 cm širine, 1800 m³ nad mero; 24 mm dimenzije, 4 m dolžine, mešane, 16 do 40 cm širine, 142.200 m³ nad mero; 24 mm dimenzije, 4 m dolž. orient, 17—33 cm šir., 97.100 m³ nad mero; 24 mm dimenzije, 4 m dolžine, 10—16 cm širine, 93.600 m³ pod mero; 24 mm dimenzije, 4 m dolžine, hoblariji, 10—16 cm širine, 10.700 m³ pod mero; 24 mm dimenzije, 4 m dolžine, III.—IV., 14.200 m³ nad mero; 24 mm dimenzije, 1 do 3,5 m dolžine, kratke, 15.700 m³ kratke; 18 mm dimenzije, 4 m dolžine, 16—40 cm širine, 37.000 m³ nad mero; 18 mm dimenzije, 4 m dolžine, 10—16 cm širine, 2200 m³ pod mero; 18 mm dimenzije, 4 m dolžine, 12—40 cm širine, 5500 m³ nad mero; 18 mm dimenzije, 1—3,5 m dolžine, kratke, 2200 m³ kratke; 12 mm dimenzije, 5 m dolžine, 16 do 35 cm širine, 9000 m³ nad mero; 12 mm dimenzije, 4 m dolžine, mešane, 16—40 cm širine, 34.900 nad mero; 12 mm dimenzije, 4 m dolžine, orient, 17—32 cm širine, 69.770 cm nad mero; 12 mm dimenzije, 4 m dolžine, III.—IV., 6400 m³ nad mero; 12 mm dimenzije, 1—3,5 m dolžine, 3500 m³ kratke.

5 do 6 vagonov smrekovih plohov.
Ca. 1 vagon 30 mm in 1 do 2 vagona 25 mm desk, blago je lepo, suho, zmerno konično.

Smreka, jelka, III.: 12, 18, 24, 28, 38, 48 in 58 mm, širina od 15 cm naprej, vse robe je ca. 5 vagonov, dobava promptna.

Bor, I., II., III.: 24, 33, 48 in 58 mm, širina od 18 cm naprej, eventualno od 16 cm, dolžina 3 do 4 m, blago je deloma obrobljeno, deloma neobrobljeno, ca. 2 vagona.

100 m³ hrastovih neobrobljenih plohov, I., II., v debelinah 90, 110, 130 mm, od 2,50 m dolžine naprej in od 25 cm širine naprej.

Žitno tržišče.

Proti vsakemu pričakovanju se kupčija z pšenico in koruzo tudi v minulem tednu ni mogla oživet. Pod vtisom slabe tendence vseh inozemskih in prekoceanskih borz je nastopilo v žitni trgovini popolno mrtvilo. Ugodna poročila o prezimljenju posevkov so uničila poslednjo nado na izboljšanje cen in če ne bo posebnih elementarnih nezdod, se mora z sigurnostjo računati še na nadaljno nazadovanje cen pšenici in koruzi. Konzum v pasivnih banovinah je izdatno nazadoval, ker ima kmet svojega pridelka v obilici in se lahko računa, da homo tudi letos imeli v času nove žetve še bogate zaloge stare pšenice. — Izvoz pšenice, kakor koruze popolnoma stagnira in ni izgleda, da bi mogli v bližnji bodočnosti računati na oddajo večjih količin koruze, ker so inozemska tržišča s tem blagom dobro založena.

Računati se mora, da nam bodo ostale prav posebno bogate zaloge stare koruze, ki bode morala občutno vplivati na razvoj cene, ako ne nastopi preokret na inozemskem žitnem trgu, kar je pa radi slabega konzuma koruze malo verjetno.

Tudi kupčija s pšenično moko ni bila v minulem tednu tako živahna kot je bila običajno pred velikonočnimi prazniki. Povpraševanje je po pšenici nula-

rici, vse druge vrste moke se pa oddajo le v manjših količinah in po prav nizki ceni, ki komaj nudi zaslužek za vzdrževanje mlinškega obrata.

V minulem tednu ni bilo nobenih zaključkov.

Cene so bile:

Bačka pšenica: 80 kg, 2% prim., mlevska vozna, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh Din 257-50—260.

Bačka pšenica: 78 kg, 2% prim., mlevska vozna, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh Din 252-50—255.

Bačka pšenica: 77 kg, 2% prim., mlevska vozna, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh Din 247-50—250.

Rž: 72/73 kg, 2% prim., mlevska vozna, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh Din 202-50—205-50.

Pšenična moka 0/G: franko Ljubljana, pri odjemu celega vagona plačilo po prejemu blaga Din 405—410.

Koruzna žasu primerno suha: s kvalitetno garancijo do namembne postaje, promptna dobava, plačilo v 30 dneh Din 145—147-50.

Koruzna žasu primerno suha: s kvalitetno garancijo do namembne postaje, dobava meseca maja, plačilo v 30 dneh Din 147-50 do 150—.

Ječmen bački ozimni: 66/67 kg Din 172-50 do 175-50.

Ječmen bački ozimni: 62/63 kg Din 167-50 do 170.

Oves bački: navadna vozna Din 195 do 197-50.

Tržna poročila

Mariborski trg dne 12. aprila 1930.

Radi približajocih se velikonočnih praznikov je bil ta trg izredno dobro založen in obiskan. Slaninariji so pripeljali iz 14 občin na 48 vozov 112 zaklanih svinj, 1 kravo, 12 telet, 152 kg črevesne masti, 45 kg jeter in 48 kg svinjskih želodcev, kmetje pa 21 s krompirjem in čebulo in 10 s sadjem naloženih voz na trg. Cene mesu se od zadnjega tedna niso izpremenile. Ribe so se prodajale: domače po Din 25, morske 18—28, morski raki pa 40 za kg. Perutnine in drugih domačih živali je bilo okrog 400 komadov. Cene so bile piščancem Din 15—35, kokošim 40—55, racam in gosem 50—80, puranom 70—150, domačim zajcem 10—35, kozličem (20 komadov) 75—140, jagnjetom 150, morskim praščikom 10 do 15, grlicam Din 35 za komad. Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice, sadike. Cene: krompirju Din 4 za mernik (7 in pol kg), oziroma 0-50—1-50 za kg, letošnjemu 10, grahu v strožu 16, solati 4—8, čebuli 2-50—3-50, česnu 10—12, hrenu 8—10 za kg, mleku 2-50—3 za liter, jajcem, ki so se podražila, 1—1-50 za komad, jabolkom 8—12 za kg, cveticam 0-50—5, z lonci vred 10—50 za komad. Mladim drevescam raznih vrst Din 12 do 25, rožam 1-50—25, vinskim trsom 1-50—2 za komad. Lesena in lončena roba se je prodajala po Din 1—100. Lesene grablje 7—9, lesene vile 12—15, držalja 10—12, brezove metle 1-75—2-25 za komad, koruzna slama Din 40 za vrečo.

Seno in slama na mariborskem trgu: V sredo 9. t. m. so kmetje pripeljali 16 voz sena, 3 voze otave in 7 voz slame, v soboto 12. t. m. pa 22 voz sena, 4 voze otave in 8 voz slame na trg. Cene so bile senu Din 75—90, otavi 70—80, slami pa 65—75 za 100 kg.

PADEC CEN PLATINE.

Na svetovnem trgu platine je nastal hud boj med glavnima njenima producentoma Rusijo in Južno Afriko. Zlasti se opaža bistveno naraščanje južnoafriške produkcije, ki se je od leta 1926 pomnožila za petkratno izmero. Zaloge so zato zelo narasle in ker konzum ni šel s produkcijo vstric, so cene padle. V lepotični industriji in še bolj v tehniki se namesto drage platine uporablja kot nadomestilo prav tako k skupini platine spadajoči paladij, ki se da v vsej skupini najlažje topiti in ki ga rabijo zlasti pri izdelovanju žice za pritrditev umetnih zob, za lancete, cepitvene igle itd. Seveda je sedaj tudi paladij cenejši, danes na primer za polovico cenejši kot še pred pol leta.

DEPRESIJA NA TRGU VOLNE PRE-MAGANA.

Na zadnji licitaciji volne v Londonu so se cene okrepile povprečno za 5 odstotkov. Od začetka leta so padle cene za 25 odstotkov in se je padec ustavil. Depresija je premagana. Vzrokov je več; najvažnejši je sklep avstralskih producentov glede produkcije in prodaje. Poživljena kupčija se ne javlja samo v Londonu, temveč tudi na izvenevropskih prekomorskih trgih.

Mariborska borza dela. Od 6. do 12. aprila t. l. je dela iskalo 136 oseb in sicer 91 moških in 45 ženskih, 120 službenih mest je bilo prostih; delo je dobilo 50 moških in 29 ženskih, torej 79 oseb, odpotovala sta 2, odpadlo jih je 70, koncem tedna pa je bilo še 706 oseb v evidenci. Od 1. januarja do 12. aprila pa je dela iskalo 1805 moških in 890 ženskih, 1590 službenih mest je bilo prostih; delo je dobilo 1135 oseb (596 m. in 539 ž.), odpotovalo jih je 231, odpadlo pa 623.

Pri borzi dela v Mariboru dobijo delo: 1 ekonom-sadjar, 10 viničarjev in majerjev z družinami vred, 39 hlapcev, 10 pastirjev, 2 opekarska mojstra, 1 cementni delavec, 2 železolarja, 2 gaterista, 1 vrvar, 1 žagar, 1 sedlar-lakirnik, 9 čevljarjev, 2 prirezovalca, 3 krojači, 3 zidarji, 2 slikarja, 4 slaščičarji, več učenecv (vrtnarske, kleparske, kovaške, sedlarske, mizarske, čevljarске, kroja-

ške, pekarske in slikarske obrti), nadalje 6 kuharic, 17 služkinj, 4 postrežnice, 5 sobaric, 2 varuški, 1 vzgojiteljica, 4 kuharice k financarjem in orožnikom, 1 plačilna natakara, 1 perfektna servirka, 2 gostilničarski kuharici, 1 prvovrstna hotelska kuharica, 1 hotel. sobarica, 2 šteparici gornjih delov čevljev, 1 šivilja za perilo, 1 perica, 4 mlade delavke, 4 delavke za fazonirati ovrtnike, 1 gospodinja, 6 kuharic in služkinj za Hrvasko in Srbijo, 2 šiviljski vajenki.

Zastoj na demantnem trgu. Smo že parkrat o tem pisali. Že več mesecev je demantni trg zelo slab. Veliki borzni krah v Ameriki je prodajo briljantov tako omejil, da je zadelo produkcijo na velike težkoče. Proti koncu preteklega leta so zato v holandskih, belgijskih in francoskih brusilnicah delo ustavili, oziroma močno omejili. Ko se je v februarju tržni položaj zboljšal, je začela industrija zopet delati. Sedaj so se pa razmere zopet poslabšale in se je izkazala temeljita omejitev produkcije kot potrebna. Holandske brusilnice bodo zato delale samo po tri na teden, belgijske in francoske pa vsak drugi teden. Obenem je sindikat nebrušenih demantov sklenil potrebne korake za omejitev produkcije. Južnoafriška vlada in lastniki demantnih nahajališč so ustanovili nekakšen kvotni kartel, ki določa na tri do šest mesecev kvoto članov v demantih, ki so določeni za prodajo.

Ameriške emisije kapitala v prvem četrtletju 1930. Pravkar objavljene oficijelne ameriške emisijske številkke za prvo letošnje četrtletje nam pravijo, da se je vsled borznega zloma tečajev v pretekli jeseni obrnilo zanimanje prav pretežno k obligacijskemu trgu. V mesecih januar—marec so emitirali vsega skupaj 1938 milj. dolarjev (lani v istih mesecih 2174 milijonov), od koje vsote je odpadlo 1697 milj. dol. ali 88 odstotkov na obligacije in samo 241 milj. na delnice, dočim je bilo lani v delnicah 1066 milj. ali skoraj polovica. Na čelu emisije je I. P. Morgan and Co. s 337 milijoni dol. Nato pride Dillon Read and Co. s 192 milijoni itd. 602 milj. dol. ali skoraj tretjino vsem emisij je prišlo na vrednote Public-Utility (javna korist), na železnice 376 milj. dol. itd. Inozemskih emisij je bilo za 257-5 milj. dol.

Turški gospodarski program. Iz Ankare (tako se sedaj imenuje Angora) poročajo: Turška vlada pripravlja program gospodarske obnove Turčije. Predvideno je v prvi vrsti zvišanje glavnice Agrarne banke od 30 na 100 milijonov turških funtov, dalje znižanje vseh transportnih tarif, zboljšanje v ureditvi pristaniškega dela in energična zaščita tekstilne industrije, zlasti bombažev.

Čitajte in razširjajte
»TRGOVSKI LIST«.

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna in solidna
postrežba!

Zahtevajte cenik!

Za jugoslovanski patent št. 4797 od 1. februarja 1927 na:
„Postopek za regeneracijo porabljenega
štupastega razbarvilnega oglja“
„Verfahren zur Wiederbelebung verbrauchter, pulverförmiger Entfärbungskohlen“)

se iščejo kupci ali odjemalci licenc.
Cenj. ponudbe na:
Ing. Milan Šuklje, Ljubljana, Beethovnova 2

Račune, memorandum, cenike,
naročilnice v blokih s poljubnim
število listov, kuverte, etikete in
vse druge komercialne tiskovine
dobavlja hitro po zmernih cenah

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, Gregorčičeva ulica 23
TELEFON 2552 — Za večja naročila zahtevajte proračune!

Veletrgovina
A. ŠARABON
v Ljubljani

priporoča
špecerijsko
blago

raznovrstno žganje,
moko in deželne pri-
delke. — Raznovrstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za ka-
vo in mlin za dišave z
električnim obratom.
Ceniki na razpolago!

P U C H
KOLESA

SVETOVNA
ZN MKA SO
IN
OSTANEJO
NA PRVEM
MESTU
PLAČLJIVO
TUDI
NA OBROKE

IGN. VOK, LJUBLJANA
PODRUŽNICA NOVOMESTO